
Fåglar på Bjuröklubb

Vandring bland fågelläten. (Bilaga till ljud-CD)

Erik Normark

Min stereomikrofonrigg, utplacerad vid den snöfria grusfläcken på Grundskatan.

Spår 1: Snösparvar

Bottenviken, tyst och stilla, ännu vilande under ett massivt täcke av is. Genom den kalla vita tystnaden tränger ett svagt tilltagande och positivt läte: en flock snösparvar som virvlar in från söder över isen, lockade av några snöfria, barblåsta grusytor på den långa naturliga piren på Grundskatan, Bjuröklubbs avslutning mot söder. Som ett långt finger pekar piren ständigt mot söder, som menande den riktning vi alla borde ta. Men snösparvarna, ett tjugotal i en flock, längtar norrut. De landar endast några meter från min strategiskt utplacerade mikrofonrigg. På marken rör de sig mestadels tysta, undslipper sig något enstaka lock. De har ett läte märkligt svagt på närhåll, men som ändå kan färdas så långt på avstånd, som om ljudet förstärktes i själva luften! Flocken blir bara sittande några sekunder, rastlösa vill dom vidare. Under ivrigt lockande lyfter dom och virvlar på snösparvars odisciplinerade vis vidare norrut över isen längs Bjuröklubbs östsida. Jag förblir sittande och lyssnar efter dom, och tänker att kanske kommer dom tillbaka om en stund. Men snösparvarna är borta och jag spanar istället över isen efter fler vårtecken, uppmuntrad!

Detta får bli inledningen på ljudskivan från Bjuröklubb, ett tidigt vårtecken som snart ska följas av många andra. Snön börjar töa på allvar, isen spricker så småningom upp och stora råkar öppnar sig.

Spår 2: Sträckfågelläten

Från toppen av fyrklippan på Bjuröklubbs norra ände börjar runt mitten av april ett magnifikt skådespel att ta fart, för att kulminera runt månadskiftet april-maj. Morgonen den 30 april är klar och stilla, luften vibrerar av locklåten, fågelsång och vingfladder. Det handlar om många, många tusen fåglar på flyttning mot norr. En stor del av fåglarna har korsat Bottenviken från sydost och Finland, och Bjuröklubb blir deras första landkontakt med den 45 meter höga

fyrklippan som magnet. Det blir en idealisk morgon för ljudinspelning, och mina mikrofoner förevisar den till synes outsynliga strömmen av vårläten. En stor mängd fåglar, och en stor variation av arter. Nedan följer ett försök till innehållsbeskrivning till det 24 minuter och 40 sekunder långa ljudspåret. Många av arterna återkommer genom hela spåret och endast den punkt där de framträder som mest tydligt har därför nämnts.

Koltrast fram till 0:50 (en något udda variant av koltrastsång), **tallbit** 1:23 och 1:37 sång, **grönsiska** 2:11, **taltrast** 3:35 lock och någon halvhjärtad sångstrof, **större hackspett** hackande till och från genom hela ljudspåret, **bofink** 6:40 sång, **rödhake** 10:40 sång, **kungsfågel** 10:25 sång svagt i bakgrunden, **bergfink** 12:35 lock, **knipa** 12:59 vingsus, **svartmes** 13:12 sång, **björktrast** 16:20 lock, **ringduva** 18:41 sång på avstånd, **mindre korsnäbb** 19:15 lock och från 20:03 även sång, **kanadagås** 22:16 ropar avlägset.

Spår 3: Morkulla

I skymningen vid fyrklippans fot gör en morkulla sin spelflykt fram och åter. I bakgrunden hörs en koltrast skarpt smackande söka sig en nattkvist. Den här tiden på dygnet är det inte många andra fåglar som rör sig, det mesta har redan gått i nattvila. Det är så tyst att ett mycket svagt gurglande tillfälligt kan höras från havsisen alldeles bredvid.

Spår 4: Taltrast

Mot slutet av april blir fågelsången alltmer genomträngande. En ljum, stilla afton ljuder taltrastarnas sång geom granskogen vid Storsand, tillsammans med bland annat rödhakar, ringduvor och tranor. Från stranden hörs ständigt orrarnas spel som behagligt bubblande kuliss, samt avlägsna kanadagäss och skrattnåsar från vattnet. Kvällsljuden har en helt annan karaktär av lugn över sig, till skillnad från morgnarnas sträckhets och ständiga förflyttningsoro.

Spår 5: Lövsångare

Flyttningen är över och försommarlugnet har lagt sig över Bjuröklubb. Lövsångaren lever som få fåglar upp till sinnebilden av behagfull sommar och grönska. I den blöta gråalskogen på Grundskatan ljuder dess mjuka sång i alla riktningar.

Spår 6: Fiskmåsar

Högsommar. Tillståndet i vitfågelkolonin på de kala, steniga skären vid Sillhällarna kan bara beskrivas som allt annat än fridfull. Här råder en ständig kamp om utrymmet och om att bevara sina oflygfärdiga pulli från att bli föda åt någon glupsk granne. Fiskmåsar och gråtrutar dominerar ljudbilden.

Spår 7: Rödhake

Förhöst. Rödhakens spetsiga tickande är ett av de vanliga ljud man hör under en höstvandring på Bjuröklubb. Det springer inifrån dom tätaste snåren, sällan får man mer än en kort skymt av de diskret brunfärgade fåglarna. De flesta kvarvarande fåglar är nu årets ungfåglar, föräldrarna har huvudsakligen hunnit lämna mot söder.

Spår 8: Gärdsmyg

Under en kvällspromenad i skogen på Grundskatan mot slutet av augusti hamnar jag i ett bakhåll bestående av sju unga gärdsmyg. De omringar mig och skjuter skarpt med sina smattrande orosläten från bara ett par meters håll. Effekten är total, jag är förlorad! Lyckligtvis har jag mikrofonstativet redo och hinner säkra bevisen. I bakgrunden det dova brusets av Bottenvikens sakta stillnande sjö efter en tids friska ostvindar (se spår 9).

Spår 9: Bränningar

Bottenvikens dyningar häver sig mot Grundskatans steniga ostkust som mullrande bränningar. Man låter sig försjunka in i rytmen och känner doften av Bottenvikens bräckta vatten.

Ljud-CD, Fåglar på Bjuröklubb

CDn som hör till denna bilaga finns att köpa på QuietSwede.com

